

КАФЕДРА СТАРОВИННОЇ МУЗИКИ

Виконавська практика

Освітній ступінь	Магістр	Курс	1, 2
Спеціальність	В5 «Музичне мистецтво»	Семестр	1, 2, 3
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво» Фортепіано, Баян, Акордеон		
Статус	Вибіркова	ECTS	3
		Годин	90
		Практичні	24
		Самостійна робота	66
Семестровий контроль	Залік		

Інформація про викладача

ПІБ	Шадріна-Личак Ольга Віталіївна, кандидатка мистецтвознавства, виконувачка обов'язків доцентки, завідувачка кафедри старовинної музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=KHrtSZEAAAAJ&view_op=list_works&gmla=AJsN-F5EUMcc7JHeogZHDpuR_q0_DXvzJf0uiYGDJff-NcylhUhJuGKpf7AKd3hN9KMV8I7mNuPfBWNXE4iQQIZuEFRYL VHQTsqc nrZR27RrX5LF3bXO5QreW4yxj-cPfI9eUhHCn9vp
e-mail	ollsha@ukr.net

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – підготовка висококваліфікованих та конкурентоспроможних музикантів, що володіють фаховими знаннями та вміннями, необхідними для подальшої самостійної роботи в якості сольних та ансамблевих виконавців, континуїстів, педагогів (в тому числі – у закладах вищої освіти) в галузі історично інформованого виконавства.

Завдання курсу «Виконавська практика»:

- підготовка здобувачів до реалій сучасної виконавської практики, яка вимагає системних знань в галузі історичного виконавства та професійного володіння історичними інструментами;
- комплексне ознайомлення здобувачів зі специфікою сольного та ансамблевого клавесинного виконавства, різними виконавськими манерами та національними школами XVI-XVIII ст., сучасними тенденціями в царині історично інформованого виконавства;
- формування художнього смаку, відчуття стилю, підвищення рівня художньої музично-виконавської майстерності;
- набуття та вдосконалення здобувачами навичок формування концепції концертної програми та публічного виконання на концертній естраді;
- оволодіння концертним репертуаром періоду XVI-XVIII ст., що включає в себе твори різних стилів, жанрів та форм;
- розвиток навичок самостійної роботи;
- формування прагнення до постійного особистого розвитку і професійного самовдосконалення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **знати:**

- специфіку клавесина як музичного інструмента та зумовлену ним специфіку клавесинного виконавства;
- особливості національних стилів музики XVI – XVIII ст. і методику виконавської роботи над ними;
- специфіку клавесинної сольної та ансамблевої (оркестрової) роботи в умовах історично поінформованого виконавства;
- особливості репетиційного процесу та методику підготовчої роботи до концерту, студійного запису;
- прийоми психічної саморегуляції, необхідні для якісної та успішної виконавської діяльності;
- принципи формування концепції програми концерту;
- принципи написання анотації до концертної програми;
- виконавські стилі видатних клавесиністів сучасності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **вміти:**

- самостійно сформулювати концепцію програми концерту;
- написати анотацію до концертної програми з урахуванням специфіки слухацької аудиторії;
- самостійно підготувати для концертного виконання твори різних стилів і жанрів періоду кінця 16 – 18 століть;
- володіти найрізноманітнішими технічними прийомами, необхідними для досягнення відповідного звучання та створення художнього образу;
- застосовувати в процесі підготовки до концертного виступу теоретичні знання (історія та теорія музики, музична психологія);
- зрозуміти акустичні особливості концертного приміщення та внести відповідно до них необхідні корективи у власне виконання;
- керувати психофізичними процесами, пов'язаними з публічними виступами, бути психологічно витривалим на сцені;
- взаємодіяти зі сценічними партнерами;
- досягати під час публічного виступу високого ступеню емоційної «віддачі» та влучності характеристик, бути артистичним, художньо переконливим;
- застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології для вдосконалення професійної діяльності;

- користуватися науковою, навчально-методичною, педагогічною літературою;
- проаналізувати концертний виступ з позиції якості організації, репертуарного матеріалу, майстерності виконання і створення художнього образу виконавцем;
- використовувати отримані знання у подальшій виконавській та педагогічній діяльності.

Програмні компетентності

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії
- ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.
- СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання

- ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.
- ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
- ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
- ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
- ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.
- ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- ПРН 9. Здійснювати ефективне управління мистецькими проектами, зокрема, їх планування та ресурсне забезпечення.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

Змістовий модуль I. Концертна програма за участю творів-представників стилю phantasticus: від ідеї до втілення

- Тема 1. Виконавська практика – специфіка діяльності клавесиніста
- Тема 2. Концертна програма – від ідеї до зрілої концепції
- Тема 3. Концертна програма за участю творів-представників стилю phantasticus
- Тема 4. Порівняльний аналіз інтерпретацій творів, що вивчаються, представлених видатними виконавцями
- Тема 5. Репетиційна підготовка до публічного виступу
- Тема 6. Публічний виступ

Змістовий модуль II. Концертна програма з творів французьких композиторів та Й.С. Баха: від ідеї до втілення

- Тема 7. Принципи роботи з документацією щодо виконавської діяльності
- Тема 8. Концертна програма з творів французьких композиторів та Й.С. Баха
- Тема 9. Специфіка клавесинної виконавської практики в умовах ансамблевого музикування
- Тема 10. Репетиційна підготовка до публічного виступу. Моделювання концертних умов
- Тема 11. Концертний виступ

Змістовий модуль III. Концертна програма з творів за вибором здобувача: від ідеї до втілення

- Тема 12. Написання анотації та коментарів до творів, що виконуються
- Тема 13. Концертна програма за участю творів випускної атестаційної програми
- Тема 14. Репетиційна підготовка до публічного виступу. Робота з акустикою концертного приміщення
- Тема 15. Концертний виступ. Виконання частини державної програми
- Тема 16. Оформлення звіту з виконавської практики. Залік

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

1. Вербальний: інтерактивний (діалог, бесіда).
2. Практичний: аналітична практика.
3. Наочний: демонстрація.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Основні та додаткові матеріали до навчальної дисципліни надсилаються персонально електронною поштою, Viber, Messenger, Telegram.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Навчальна дисципліна «виконавська практика» передбачає застосування наступних **методів контролю** знань здобувачів:

- *усного* (індивідуальне опитування, бесіда з метою перевірки рівня засвоєння знань);
- *практичного* (оцінка практичних навичок здобувачів та вміння застосовувати їх у виконавській діяльності музиканта).

Форми поточного контролю:

- відвідування практичних занять;
- виконання завдання, що готувалося в процесі самостійної роботи;
- вивчення музичного матеріалу творів, що вивчаються в поточному модулі;
- експрес-опитування виконання завдання, що опрацьовується безпосередньо на занятті з виконанням поставлених вимог;

- щоденник виконавської практики, в якому здобувач фіксує дати, місця виступів, програму; також в ньому фіксується вивчена література (наукова, навчально-методична та художня), прослухані записи провідних виконавців, відвідані концерти, майстер-класи тощо. Контроль за самостійною роботою здійснює викладач з фаху - керівник практики.

Модульний контроль: результати вивчення кожного змістового модуля підсумовуються за підсумками всіх форм поточного контролю.

Підсумковий контроль знань - залік проводиться у диференційній формі і передбачає:

- публічне виконання сольних та/або ансамблевих творів;
- представлення анотації (коментарів) до виконуваних творів;
- оформлення звіту з виконавської практики.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Виступи на академічних концертах	10
2.	Виступи в концертах класу в навчальному закладі та за його межами	15
3.	Участь у майстер-класах (активна форма), конкурсах, фестивалях, запис відео для участі в онлайн конкурсах та інших творчих проектах	10
4.	Участь у майстер-класах (пасивна форма), семінарах, практикумах, що присвячені проблемам ансамблевого виконавства	10
5.	Відвідування культурно-мистецьких заходів з подальшим аналізом	5
6.	Залік	50
	Всього	100

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів

Сума балів	За шкалою ECTS	За національною шкалою	Критерії оцінювання
90–100	A	відмінно	▪ глибоко розуміє національну стильову специфіку та звукові еталони музики XVI – XVIII ст. і володіє методикою роботи з нею; ▪ під час концертного виконання демонструє художню переконливість, яскравий артистизм, досконалий технічний рівень, психологічну стабільність; ▪ демонструє розуміння та органічну взаємодію зі сценічними партнерами в різних акустичних умовах; ▪ самостійно організовує виступи, формує оригінальні концепції концертних програм; ▪ володіє широким та різноманітним репертуаром.

Сума балів	За шкалою ECTS	За національною шкалою	Критерії оцінювання
82–89	B	добре	- регулярно виступає на сцені як соліст і ансамбліст, працює самостійно й вмотивовано; - має знання щодо національної стилістики музики XVI – XVIII ст. та в цілому володіє методикою роботи з нею; - має достатньо добрий технічний рівень, демонструє грамотне прочитання авторського тексту і досить переконливе втілення художнього образу твору, натомість його виконання не завжди відрізняється яскравим артистизмом та психологічною витривалістю; - під час публічного виконання припускається неточностей та помилок, що вимагають коригування; - володіє достатнім репертуаром.
74–81	C		
64–73	D	задовільно	- рідко виступає, його самостійна робота відбувається нерегулярно; - демонструє несистематичні та поверхневі знання стилістики, жанрів, виконавської специфіки тощо; - відрізняється дуже посереднім художнім, технічним та емоційним рівнем виступів, психічною нестійкістю, слабким артистизмом, припускається значних помилок в тексті та в трактуванні стилістиці; - володіє невеликим репертуаром.
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно	- вкрай мало грає у відкритих концертах або зовсім уникає публічних виступів; - проявляє несамостійність та відсутність творчого підходу у формуванні програми, прочитанні авторського тексту, його трактуванні та створенні художніх образів; - не орієнтується в стилістичних особливостях різних національних шкіл; - демонструє вкрай низький художній, технічний та емоційний рівень виступів, відсутність артистизму, значну психічну нестабільність, вдається до грубих, неприпустимих помилок в тексті; - володіє вкрай обмеженим репертуаром.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів у публічних виступах в якості соліста (концерти, музичні фестивалі, міжнародні та вітчизняні конкурси), а також відвідування найрізноманітніших культурно-мистецьких заходів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Артем'єва В. Б. Життєтворчість Жана-Філіппа Рамо: аспекти періодизації // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2016. Вип. 1 (30). С. 31–44.
2. Герасимова-Персидська Н. Специфіка національного варіанта Бароко в українській музиці XVII ст. / Н.О.Герасимова-Персидська // Українське Бароко і європейський контекст. – К., 1991. – с.211-215.
3. Жаркова В. Історія західної музики: Homo Musicus від античності до бароко : навчальний посібник. Київ : ArtHuss, 2022. 548 с.
4. Епохи історії музики в окремих викладах : навч. посібник : у 2 т. / пер. з нім. та ред.-упоряд. Ю. Семенов. Т. 1 : Арс-антиква. Арс-нова. Гуманізм. Ренесанс. Одеса : Будівельник, 2004. 188 с.
5. Епохи історії музики в окремих викладах : навч. посібник : у 2 т. / пер. з нім. та ред.-упоряд. Ю. Семенов. Т. 2 : Бароко. Класика. Романтика. Нова музика. Одеса : Будівельник, 2004. 240 с.
6. Сікорська Н. В. Бароко і Романтизм: стиль в дзеркалі клавірної редакції XIX століття / Наталія Сікорська // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. пр. / Харків. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2008. — Вип. 22. — С. 59—72.
7. Сікорська Н. В. Клавірна музика бароко в редакціях другої половини XIX ст.: становлення історично інформованого виконавства : дисертаційне дослідження (на правах рукопису). — Київ, НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2016. — 287 с.
8. Сікорська Н. В. Модерністська версія втілення принципів музичної риторики: клавесинні твори Богуслава Мартіну : тези доповіді за матеріалами дослідження // Scientific and pedagogic internship «Innovative methods of the organization of the education process in the area of cultural studies and arts in Ukraine and EU countries». — Cuiavian University in Wloclawek, 2021. — С. 76-79.
9. Сікорська Н. В. Про особливий тип редакцій клавірної музики Бароко в другій половині XIX — на початку XX століття / Наталія Сікорська // Наук. вісн. Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. — Київ, 2011. — Вип. 102, кн. 5. — С. 271—290.
10. Сікорська Н. В. Основні аспекти виконавського стилю Бароко: досвід узагальнення з позицій сучасної науки і практики / Наталія Сікорська // Наук. вісн. Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. — Київ, 2014. — Вип. 109, кн. 6. — С. 96—116.
11. Сікорська Н. В. Принципи едиційних технік другої половини XIX століття в особливому типі редакцій клавірної музики Бароко / Сікорська Н. В. // Мистецтвознавчі записки : [зб. наук. пр.] / Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. — Київ, 2015. — Вип. 27. — С. 46—65.
12. Сікорська Н. В. «Пруські» сонати Карла Філіпа Еммануїла Баха у контексті процесу оновлення музичних жанрів передкласичної доби / Наталія Сікорська // Наук. вісн. Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. — Київ, 2003. — Вип. 24, кн. 1. — С. 173—181.
13. Сікорська Н. В. Редагування клавірної музики Бароко у французьких антологіях XIX ст. / Сікорська Н. В. // Часоп. Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. — Київ, 2010. — №3 (8). — С. 159—171.

14. Сікорська Н. В. Стильовий аспект нотного письма Бароко крізь призму клавірних редакцій епохи Романтизму / Наталія Сікорська // Наук. вісн. Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. — Київ, 2008. — Вип. 78. — С. 276—288.
15. Тітаренко Л. С. П'єси In Nomine в англійській клавірній музиці XVI століття: особливості організації фактури // Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського : збірник статей. Вип. 108 : Механізми новацій у музичній творчості / упоряд. В. Г. Москаленко. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2013. С. 139—154.
16. Тітаренко Л. С. Жанри англійської клавірної музики XVI — початку XVII століть в Фіцвільямовій верджинальній книзі // Музичне мистецтво: збірник наукових статей. Вип. 13. / редактор-упорядник Тукова Т. В. Донецьк—Львів: Юго-Восток, 2013. С. 19—29.
17. Тітаренко Л. С. Клавірна творчість Пітера Філіпса: до питання про англійський національний стиль рубежу XVI — XVII століть // Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського: збірник статей. Вип. 109: Старовинна музика — сучасний погляд, книга 6. / наук. ред. та упоряд. О. Ю. Шевчук. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2014. С. 148—162.
18. Титенко Д. Еволюція клавірних музичних інструментів наприкінці XVII-XVIII ст. / Д.П.Титенко // Традиційне музикування українців у європейському просторі: Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції. 11-12 жовтня 2007 р. — К.: ДАККиМ, 2008. — С.132-140
19. Фоменко Н. В. «Stylus phantasticus» на прикладі музики Матіаса Векмана. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: зб. статей. Вип. 102. Київ: НМАУ імені П. І. Чайковського, 2011. С. 225—242.
20. Фоменко Н. В. «Stylus phantasticus»: про ритмічну свободу в клавірній музиці епохи Бароко. Київське музикознавство : зб. статей. Вип. 40. Київ, 2011. С. 13—22.
21. Фоменко Н. В. Фактура та артикуляція в «Stylus phantasticus» XVI століття: особливості організації фактури. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: зб. статей. Вип. 108: Механізми новацій у музичній творчості. Київ: НМАУ імені П. І. Чайковського, 2013. С. 153—165.
22. Фоменко Н. В. Імпровізаційна складова у виконанні добахівських токат. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського: зб. статей. Вип. 109: Старовинна музика — сучасний погляд. Київ: НМАУ імені П. І. Чайковського, 2014. С. 163—173.
23. Фоменко Н. В. Афект в теорії та виконавській практиці «Stylus phantasticus» (на прикладі «Хроматичної фантазії» Й. С. Баха). Культура і сучасність : альманах. Київ : ІДЕЯ ПРИНТ, 2019. № 2. С. 130—136.
24. Фоменко Н. В. Дисонанс у системі виразових засобів і виконавській практиці клавірного мистецтва Бароко. Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : наук. журнал. Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського, 2020. Вип. № 2—3 (47—48). С. 151—167.
25. Фоменко Н. В. Стратегії виконавського прочитання токати Джованні Піккі в контексті проблем інтерпретації клавірної музики раннього Бароко. European Journal of Arts. Vienna, 2020. № 1. С. 89—93.
26. Харнонкурт Н. Музика як мова звуків. — Суми: Собор, 2002. — 184с.
27. Шабалтіна С. М. Авторські вказівки та виконавська свобода в музиці Бароко і сучасності // Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського: Музично-творчий процес: наукові рефлексії: [зб. статей].— К., 2008. — Вип. 72.— С.192-200.
28. Шабалтіна С. М. Вплив клавірного мистецтва минулого на сучасне фортепіанне виконавство // Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. — К., 2011. — Вип.102.— С.291-303. — (Серія «Старовинна музика: сучасний погляд»: кн.5).

29. Шабалтіна С. М. До питання про жанрові вистoki клавiрної токати i сонати // Науковий вiсник НМАУ iм. П.І. Чайковського: Жанр як категорiя музичної творчості: [зб. статей].– К., 2009. – Вип.81. – С.147-152.
30. Шабалтіна С. М. Клавесин крiзь столiття. Нотатки виконавця. – К., 2013. – 160 с.
31. Шабалтіна С. М. Музичнi iдeї Ренесансу i бароко в клавiрних токатах Й.С.Баха // Науковий вiсник НМАУ iм. П.І. Чайковського: Теоретичнi та практичнi аспекти музичного смислоутворення: [зб. статей]. – К., 2006. – Вип. 60.– С. 215-220.
32. Шабалтіна С. М. Особливостi стилю виконання музики французьких клавесинiстiв// Науковий вiсник НМАУ iм. П.І. Чайковського. – Вип.37. – К., 2004. – С. 206-212.
33. Шабалтіна С. М. Ритмiчна свобода як засiб виразностi в клавесиннiй музицi 17-18 ст. // Науковий вiсник НМАУ iм. П.І. Чайковського. – К., 2007. – Вип. 61.– С.186-194. – (Серiя «Старовинна музика: сучасний погляд»: кн.3).
34. Шабалтіна С. М. "Токата" чи "Прелюдiя"? Iсторiя однієї назви. – Старинна музика. – 2010. – №3(49) – С. 10-13
35. Шабалтіна С. М. Франсуа Куперен - Фредерик Шопен: до питання про стильові паралелі // Науковий вiсник НМАУ iм. П.І. Чайковського: [зб. статей]. – К., 2006. – Вип. 41.– С. 49-55. – (Серiя «Старовинна музика: сучасний погляд»: кн.2).
36. Шадрiна-Личак О. В. Безтактова прелюдiя як репрезентант французького клавесинного стилю XVII – початку XVIII столiття: аспекти виконавського прочитання // дисертацiя на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства: [на правах рукопису]. – К., 2011. – 214 с.
37. Шадрiна-Личак О. В. Авторська аплікатура в безтактових прелюдiях Ж. Ф. Дандрiйо: до проблеми вивчення аутентичного стилю клавесинного виконання / О. Шадрiна-Личак // Науковий вiсник Нацiональної музичної академiї України iмені П. І. Чайковського: [зб. статей]. – К., 2007. – Вип. 61. – С. 194 - 199. - (Серiя "Старовинна музика: сучасний погляд": кн. 3).
38. Шадрiна-Личак О. В. Безтактова прелюдiя як феномен виконавського мистецтва епохи бароко // Київське музикознавство: зб. статей. – К., 2016. № 54. - С. 236-245.
39. Шадрiна-Личак О.В. Генерал-бас, або мистецтво акомпанементу: до проблеми виконання ансамблевої музики барокової доби / О. Шадрiна-Личак // Науковий вiсник Нацiональної музичної академiї України iмені П. І. Чайковського: [зб. статей]. – К., 2009. – Вип. 88. – Част. I. – С. 107-116. – (Серiя "Старовинна музика: сучасний погляд": кн. 3).
40. Шадрiна-Личак О. В. Iталійський i французький типи клавесинiв у зв'язку з нацiональними клавесинними школами / О. Шадрiна-Личак // Науковий вiсник Нацiональної музичної академiї України iмені П.І. Чайковського: [зб. статей]. – К., 2006. – Вип. 41. – С. 55-61 – (Серiя "Старовинна музика: сучасний погляд": кн. 2).
41. Шадрiна-Личак О. В. Клавесинна безтактова прелюдiя у сучасному iсторично орієнтованому виконавствi / О. Шадрiна-Личак // Часопис: науковий журнал Нацiональної музичної академiї України iмені П. І. Чайковського. – К., 2010. – № 3 (8). – С. 150-159.
42. Шадрiна-Личак О. В. Лютневий стильовий комплекс в клавесиннiй музицi XVII-XVIII ст. // Науковий вiсник НМАУ iм. П.І. Чайковського: Старовинна музика – сучасний погляд: зб.статей. Вип.109. – Кн 6. – К., 2014. – С. 135-147.
43. Шадрiна-Личак О. В. Про використання прикрас в епоху бароко. // Київське музикознавство: культурологiя та мистецтвознавство (До 150-рiччя Київського iнституту музики iм. Р.М. Глiєра); зб. статей. – К., 2017. № 55. - С. 101-111.
44. Шадрiна-Личак О. В. Прелюдiйнi форми Й.С. Баха та Г.Ф. Генделя в контекстi французьких клавесинних традицiй / О. Шадрiна-Личак // Науковий вiсник Нацiональної музичної академiї України iмені П. І. Чайковського: Мистецтвознавчi пошуки: збiрник

- наукових статей та есе, присвячених ювілею Н.О. Герасимової-Персидської. – К., 2008. – Вип. 78. – С. 288 – 294.
45. Шадріна-Личак О. В. Роль Ж.Ш. де Шамбоньера та його учнів в становленні французької клавесинної школи / О. Шадріна-Личак // Актуальні питання гуманітарних наук. - Випуск № 77, том 3, 2024. С. 143-150. http://www.aphn-journal.in.ua/archive/77_2024/part_3/21.pdf
<https://doi.org/10.24919/2308-4863/77-3-19>
46. Bach C. Ph. E. Versuch über die wahre Art das Klavier zu spielen. Vol. 1-2 / C. Ph. E. Bach. – Faksimile-Nachdruck der I. Auflage, Berlin 1753 und 1762 . – VEB Breitkopf & Härtel Musikverlag Leipzig, 1981. – 343 p., Nachwort.
47. Bukofzer M. Music in the Baroque Era, from Monteverdi to Bach. – New York : Norton and Company Inc., 1947.
48. Couperin F. L'Art de toucher le clavecin / F. Couperin // Méthodes et Traités: Série I: France 1600-1800: Clavecin. – En 2 volumes. – Facsimile ed. J. M. Fuzeau. – Courlay, France, 2002. – Vol. I. – P. 161–181.
49. Dolmetsch A. The interpretation of the music of the XVIIth and XVIIIth Centuries revealed by contemporary evidence. – London: Novello, 1946. – 493 p.
50. Donington R. Baroque music: style and performance / R. Donington. – London: Faber & Faber, 1992. – 206 p.
51. Ferguson H. Keyboard Interpretation. – London : Oxford University Press, 1975. – 222 p.
52. Harpsichord // The New Grove Dictionary of Music and Musicians. London, 2001.
53. Neumann F. Ornamentation in Baroque and Post-Baroque Music. With Special Emphasis on J.S. Bach / F. Neumann. – Princeton, 1983. – 630 p.
54. Schweitzer A. J. S. Bach / Швейцер А. Иоганн Себастьян Бах (переклад англ.).URL:<https://archive.org/details/jsbach00widogoog/page/n9/mode/1up?ref=ol&view=theater>